

visse internationale Forhandlinger, som bl. a. førte til Oprettelsen af en permanent Institution for internationalt Samarbejde og Meningsudveksling. Teknisk var denne Opgave blevet løst af Sekretariatet, hvis Arbejde nød almindelig Anerkendelse, og en anden selvstændig Institution, som Forbundet havde skabt, var det internationale Arbejdsbureau, der tilsigtede at udvikle og befæste Solidariteten mellem de forskellige Produktionsfaktorer, en Solidaritet, som var aabenbar for alle. Endelig varetog Domstolen for mellemfolkelig Retspleje paa udmærket Maade sin Opgave: at udvide Rettens Omraade paa Magtens Bekostning.

Uden Tvivl havde Forbundet ofte vist sig utilstrækkeligt eller magtesløst; dets Bestræbelser paa det økonomiske Omraade var hidtil slaaet fejl, og Nedrustningskonferencen stod i Øjeblikket overfor meget alvorlige Vanskeligheder. Det var imidlertid ikke rigtigt at lægge hele Ansvar et over paa Forbundet. I Virkeligheden burde det langt snarere lægges paa Staterne og deres Regeringer. Det var dog ikke sandsynligt, at Regeringerne roligt vilde se paa Tilintetgørelsen af de Forhaabninger, de havde næret til Forbundet, hvilket for de smaa Stater vilde betyde, at de maatte give Afkald paa at øve Indflydelse paa det internationale Liv og for de store Stater en skæbnesvanger Tilbagevenden til Fortidens Fejltagelser.

Skønt svagt og utilstrækkeligt vilde Forbundet vedblivende være et Bolværk mod Krigen, og hvis Staterne endnu ikke var rede til at give Afkald paa vigtige Dele af deres Suverænitet, havde de i hvert Fald en Pligt til ikke at ødelægge Samarbejdets vigtige Instrument, som engang slaaet i Stykker ikke vilde kunne repareres.

Paa Generaldebattens sidste Dag talte Frankrigs, Englands og Italiens Repræsentanter.

Herriot (Frankrig) udtalte indledningsvis, at Frankrig ikke ønskede at se Generaldebatten sluttet uden at give Udtryk for sin Tilslutning til Folkeforbundets Idéer,

saa meget mere som der syntes at hvile en Atmosfære af Pessimisme over Genève.

Da Staternes Repræsentanter ikke var tilstede i Genève for at konstatere deres Uenighed om visse Spørgsmaal, men for at samle sig om de Opgaver, hvorom de kunde enes, vilde Taleren ikke gaa nærmere ind paa Afrustningsspørgsmaalet. De hittidige Resultater af Konferencen var imidlertid efter Frankrigs Mening ikke uden Værdi, og de mange Vanskeligheder kunde for en Del forklares derved, at det havde været nødvendigt fra et rent ideologisk Plan at bringe Arbejdet ned til praktiske Realiteter. Frankrig var i Fredens og Afrustningens Interesse fast besluttet paa at søge alle Vanskeligheder overvundet, og Rettensoren for dets Politik vilde stedse være Pagten, hele Pagten og kun Pagten.

Ogsaa Lausanne - Konferencen havde givet Resultater, hvis Værdi ikke burde undervurderes. Den havde banet Vejen for Stresa-Konferencen, hvis Formaal havde været at forberede Genrejsningen af de central- og østeuropæiske Stater; efter flere forgæves Forsøg var det denne Gang lykkedes at naa til en Ordning, og Tyskland, Storbritannien, Frankrig og Italien havde nu et fast Grundlag for Samarbejdet med de direkte interesserede Landbrugsstater, et Forhold som gjorde det muligt at tro, at Europa omsider vilde erkende den gensidige Afhængighed, som skulde forene trods modstridende Interesser og Ideer. Stresa-Konferencen var derfor efter Frankrigs Mening kun en Forløber for de langt mere omfattende Opgaver, som til sin Tid skulde tages op af den økonomiske Verdenskonference.

Naar man hensaa til de opnaaede Resultater, kunde det forløbne Aar ikke kaldes noget dødt Aar, men Folkeforbundet havde naturligvis ingen Midler til at unddrage sig de Vanskeligheder, som overalt og i stedse større Antal rejste sig, først og fremmest fordi Folkeforbundets Omraade spændte over største Delen af den civiliserede Verden, og yderligere fordi økonomisk Voldgift var føjet til det i Forvejen vanskelige poli-